
Radiologforeningen på offensiven i kampanjen «Gjør kloke valg»

AKTUELT I FORENINGEN

ELLEN JUUL ANDERSEN

ellen.juul.andersen@legeforeningen.no
Samfunnspolitisk avdeling

Norsk radiologisk forening vil redusere bruken av undersøkelser som ikke er nyttige for pasientene gjennom dialog mellom pasient og lege.

Nestleder Helga Brøgger i Norsk radiologisk forening. Foto: Ellen Juul Andersen

Det gjør de blant annet ved å gå aktivt inn i «Gjør kloke valg»-kampanjen.

– Det viktigste med kampanjen er å spare pasienter for negative effekter av unødvendige utredninger som eksponering for stråling, engstelse for falske positive funn og ubehag og risiko for komplikasjoner ved utredning av usikre

funn på billedundersøkelser, sier nestleder Helga Brøgger i Norsk radiologisk forening.

Med utgangspunkt i anbefalinger fra tilsvarende kampanjer under betegnelsen Choosing Wisely i andre land, har foreningen kommet frem til seks anbefalinger som er vurdert som meget godt dokumenterte og vel egnet for norske forhold. Disse er gjort kjent for alle medlemmene. Brøgger forteller at det ligger et omfattende arbeid i foreningen og underforeningene, samt kontakt til ni berørte fagmedisinske foreninger, for å komme frem til anbefalingene.

Flaskehals

Problemstillingen rundt overdiagnostikk er spesielt viktig i radiologi. Veksten i bruk av bildediagnostiske tjenester er eksponensiell og større enn veksten i bruk av medisinske tjenester for øvrig. Mange steder er de bildediagnostiske avdelingene blitt en flaskehals, og det er problemer med å få utført og få tolket undersøkelser innen fristen.

– Vi er helt avhengige av et godt samspill med de henvisende legene og en faglig konsensus om hva som skal prioriteres. Dette er et langt lerret å bleke, men det ville være en god start å redusere bruken av undersøkelser som beviselig ikke er nyttige og til og med kan være til belastning for pasientene, sier leder av kvalitetsutvalget Peter Lauritzen.

Leder av kvalitetsutvalget Peter Lauritzsen. Foto: Øystein H. Horgmo, Universitetet i Oslo

Han understreker at det derfor var viktig å være tidlig ute og gå aktivt inn i «Gjør kloke valg»-kampanjen, og med god faglig forankring for deres anbefalinger.

– Det er viktig for troverdigheten at kampanjen ikke blir oppfattet som en sparekampanje. Dette er faglige anbefalinger for å unngå bruk av diagnostiske tjenester som ikke er nyttige for pasientene, og som kan være til belastning, sier Lauritzen.

Ny teknologi gir utfordringer

Helga Brøgger viser til flere utfordringer innen radiologien. En av de store utfordringene er hvordan de skal ta i bruk nye teknologiske løsninger, inkludert kunstig intelligens, på riktig måte. Det radiologiske miljøet både nasjonalt og internasjonalt, er opptatt av dette problemkomplekset.

– Vi mener at kunstig intelligens vil kunne føre til bedre utnyttelse av maskinparken slik at pasientgrupper som underdiagnostiseres, lettere vil kunne få tilgang til bildediagnostikk, sier Brøgger.

Kunstig intelligens vil kunne frigjøre radiologtid, som kan anvendes til analyser av komplekse pasientkasus, bedre dialogen med klinikere i multidisiplinære møter som kan lede til bedre og mer persontilpasset medisin, samt utvikling av mini-invasive behandlingsmetoder.

– Radiologien er en av spesialitetene hvor vi tror kunstig intelligens ganske raskt vil bli implementert i vanlig klinisk drift. Men det er maktpåliggende for oss at denne teknologien tas i bruk på riktig måte og til beste for pasientene, understreker Brøgger.

– Men, sier hun – teknologien må være sikker. Gode systemer for å beskytte data og sikre robust overføring av data mellom helseforetak, må være på plass.

– Radiologer har verdifull kunnskap om bruk av billediagnostikk i et pasientforløp. Vi har både det medisinske og det teknologiske perspektivet som gir oss muligheten til å være kuratorer for pasientinformasjon. Vi ønsker å jobbe for at nye teknologiske løsninger tar i bruk på riktig måte, slik at vi kan gi rett helsehjelp til rett tid, sier Brøgger.

Kapasitetssvikt rammer pasienter

Peter Lauritzen mener den økte etterspørselen etter bildediagnostiske undersøkelser har medført en kapasitetssvikt både når det gjelder å få utført undersøkelser, men særlig med tanke på å få tolket disse.

– Det tar lang tid å utdanne radiologer. Økningen i antall radiologer under utdanning har ikke holdt følge med økningen i produksjon. Dette gjør at mange ser etter andre løsninger som for eksempel outsourcing fra offentlig til privat, fra Norge til utland, eller jobbglidning der tolkningsoppgaven gjøres av andre enn radiologer, sier han. Slike forslag til løsninger er ikke ukontroversielle.

Publisert: 17. september 2018. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 27. januar 2026.